

Asia: VN/35745/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle opintoetuslaiksi ja eräiksi muiksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Esityksen yleiset tavoitteet

Akavan Opiskelijat pitää tavoitteita täyspäiväisen opiskelun mahdollistamisesta hyvänä. Muutokset ja uudistukset eivät kuitenkaan edistä näitä tavoitteita opiskelijamyönteisellä tavalla. Erityisesti opintolainahyvityksen muutokset vaikuttavat negatiivisesti erityisesti niihin opiskelijoihin, jotka kaipaavat eniten apua. Kannatamme, että opiskelijoiden toimeentuloa, hyvinvointia ja kykyä opiskella kehitettäisiin nostamalla opintotukikukausia ja opintorahan tasoa, indeksisidonnaisuudella sekä lainapainotteisuudesta luopumisella.

2. Opintorahan, asumislisän ja opintolainan valtioneuvoston myöntäminen ja määrät

Opintotuki on sidottava tulevaisuudessakin indeksiin ilman suuria jäädytyksiä, jotta opiskelijoilla on mahdollisuus sopeutua korkeampiin elinkustannuksiin. Eurostudent 9 –tutkimuksen mukaan opiskelijat ovat jo karsineet menojaan inflaation ja pienentyneen toimeentulon vuoksi, minkä vuoksi moni kokee niukkuutta jo nyt. Indeksijäädytys entistäänkin vähentää opiskelijoiden ostokykyä, vaikeuttaisi heidän mahdollisuuksia osallistua yhteiskuntaan sekä varautua ja luottaa tulevaisuuteen. Jotta opiskelijat pystyvät rakentamaan omaa uraansa ja valmistautumaan työelämään, on heillä oltava mahdollisuus investoida siihen ja elää osana yhteiskuntaa.

3. Opintotukeen oikeuttavat opinnot ja tukiaika muissa kuin korkeakouluopinnoissa

-

4. Opintotukeen oikeuttavat opinnot ja tukiaika korkeakouluopinnoissa

-

5. Huoltajakorotus

-

6. Oppivelvollisen erityinen asumislisä ja koulumatkatuki

-

7. Opintolainan myöntäminen ja valtioneuvoston päätös

-

8. Luottolaitoksen velvollisuudet ja opintolainan takaisinmaksun vaatiminen

-

9. Korkeavastuu

-

10. Opintolainahyvitys

Ehdotettu opintolainahyvitys ei kannusta opiskelijoita turvalliseen lainanottoon ja se vaikeuttaa erityisesti niiden tilannetta, jotka tarvitsisivat apua eniten. Joka kolmas opiskelija on osaopiskelukykyinen, ja heistä suurin osa tukeutuu opintotukeen elääkseen. Osaopiskelukykyisillä valmistuminen viivästyy todennäköisemmin kuin muilla. 38 % osaopiskelukykyisistä kokee jo valmiiksi paljon tai hyvin paljon toimeentulovaiveuksia, ja yleisin syy osaopiskelukykyisyydelle on mielenterveyden ongelmat. Toimeentulo-ongelmat todistetusti aiheuttavat ja pahentavat mielenterveyden haasteita. Osaopiskelukykyiset siis kärsisivät opintolainahyvityksen tarkemmista kriteereistä. Samanaikaisesti nuorten ja opiskelijoiden terveysongelmat lisääntyvät, mikä voi entisestäänkin johtaa osaopiskelukykyisten opiskelijoiden määrän nousuun.

Hyvityksessä huomioon otettavan lainamäärän nostaminen 8000 euroon kannustaa opiskelijoita ottamaan paljon aiempaa enemmän lainaa saadakseen tarpeeksi hyvitystä.

Muutos ei myöskään auta opiskelijaa, joka haluaisi käydä töissä opintojen ohella, jotta ei tarvitsisi ottaa niin suurta lainaa. 16 % opiskelijoista saa toimeentulonsa opintotuesta ja vähäisestä työssäkäynnistä. Jatkossa ei olisi yhtä kannattavaa ottaa hiukan lainaa ja tehdä hiukan töitä, sillä pienen lainan ottaminen ei saa yhtä hyvää hyvitystä. Työssäkäynti on myös yleisin opintoja hidastava syy. Jos opinnot venyvät työssäkäynnin vuoksi, on hyvitys vielä pienempi.

11. Takausvastuulain ja sen perintä

-

12. Muut liitelait

-

13. Esityksen vaikutusarviot

-

14. Muita huomioita

-

Taskila Sara
Akavan opiskelijat